

Verslag uitstap naar Mons en Charleroi dd 23/11/2025

Op zondag 23/11/2025 werden we ontvangen in het CAP in Mons voor een rondleiding doorheen de expo 'Le chant de la Terre, Hockney, Mahler en de klank van een beeld'. Op het eerste zicht een wat vreemde mix van zintuiglijke ervaringen (beeld, klank en geuren), maar gelukkig leidde de ervaren gids ons in smetteloos Nederlands doorheen de verschillende zalen. Eigenlijk is deze cross over niet 'vreemd' aan Hockney, vermits hij blijkbaar de eigenschap 'synesthesie' bezit om muziek en woorden als kleuren te zien en zelfs te proeven...

Het uitgangspunt van de expo was niet een overzicht te geven van Hockneys werken, maar

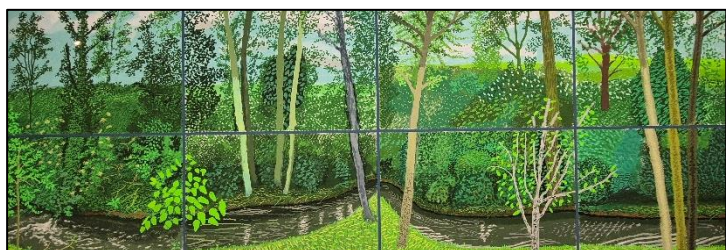
eerder een manier om zijn inspiratiebronnen aan ons voor te stellen : de welbekenden Van Gogh en Munch, maar ook de wat minder voor de hand liggende symbolisten Edelfelt en Mägi uit Scandinavië.

David Hockney (GB- Bradford 1937) is één van de meest vooraanstaande vertegenwoordigers van de popart, maar hij staat ook bekend als een schilder die doeken maakt met een anekdotisch karakter. Hij evolueerde van werken met olieverf en acrylverf naar iPad-schilderijen.

De gids nam ons mee op reis doorheen landschappen in verschillende jaargetijden, maar eveneens langs de levenscyclus en de daaraan onvermijdelijk verbonden melancholie. De liederen uit de 9de Symfonie van Gustav Mahler op de achtergrond, versterkten dat nostalgische aspect nog meer.

We zien heel duidelijk in de werken van Hockney zijn voorliefde voor het wisselen van de seizoenen uitgebeeld worden. Vooral de lente is zijn favoriete jaargetijde, zo blijkt uit verschillende reeksen van haast panoramische panelen van 'The Arrival of Spring'. Zijn favoriete kleur paars is overduidelijk aanwezig en symboliseert 'hoop'.

Ook in 'Winding its Way', 8 panelen die hij geschilderd heeft in de periode 18 tot en met 27 juni 2021 op iPad, zien we de lente op haar hoogtepunt. Opvallend

is dat er een kleine ruimte zichtbaar is tussen de verschillende panelen, om zowel een zekere 'beweging' te illustreren, maar vooral om die 'tussentijd' (de opvolging van de dagen) aan te geven. Meesterlijk!

De arbeid op het land is eveneens één van de favoriete thema's van Hockney. We zien hier zijn inspiratiebronnen Van Gogh en Meunier in vergelijking hangen naast werken van Hockney zelf. De kleuren van de velden, de inspanning van de voorovergebogen arbeiders, de geur van het koren en de veldbloemen... je kan het allemaal meeleven in deze cross over van beeld, klank en geur!

Van Gogh inspireerde blijkbaar nog op andere manieren. In de zaal 'Bloei' hangt diens beroemde schilderij 'Gladiolen' naast een exemplaar van Hockney. Aan de korte muur van de ruimte hangt een beschilderd wandpaneel met daarop 20 'schilderijtjes' met bloemen in sobere vazen op geruite tafelkleedjes. Hockney zelf zit er genoegzaam naar te kijken vanuit zijn leunstoel, links en rechts op het wandgrote paneel. ... Diezelfde bloemenruikers komen nog eens afzonderlijk in beeld aan de lange muur. De geur van gladiolen versterkt deze intense beleving van vreugdevolle kleuren.

In zijn iPad-werk 'Rain' zien we de invloed van de Italiaanse kunstenaar Giacometti. Je ziet een landschap in frissgroene tinten, maar verschuilt achter een regengordijn. De beleving gaat gepaard met de geur 'petrichor', de sensatie die je kan ruiken als de eerste regen valt op de grond, na een lange tijd van droogte.

Ook in andere zalen zien we nog voorbeelden van de uitwerking van het thema 'Lente' terugkomen. In een videoboodschap vraagt hij aan de toeschouwers om meer tijd te nemen om de natuur te bekijken. Hij toont ons de reflectie van het licht in het water van de plassen op de grond of de schaduw van de zon op een boswegje... Het meest tot de verbeelding sprekende werk in deze ruimte is wel 'The Entrance'. Hoe hij de 4 seizoenen moeiteloos in 1 paneel/tafereel lijkt te willen vatten, is haast buitenaards. Vanuit zijn huisje in Normandië kijkt hij op de oprijlaan en schildert hij zo in vibrante kleuren en haast op een impressionistische manier hoe hij de 4 jaargetijden meemaakt. Op zijn iPad tekent en kleurt hij naar hartenlust in tinten van groen en

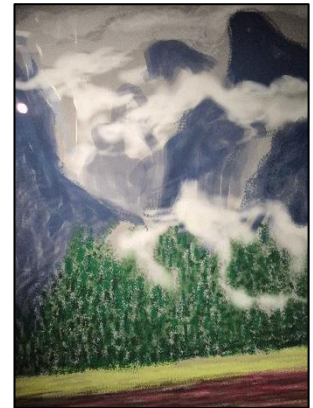

blauw, in vurig oranje en roodbruin tot hij een symfonie van kleuren componeert die de strakke oprijlaan doet opleven. In een andere ruimte hangen 4 videoschermen, waarop we een filmmontage kunnen bekijken die Hockney heeft gemaakt op eenzelfde plek in een bos. Met 9 camera's weet hij telkens op die plaats de 4 seizoenen te vatten. De ruimte is gehuld in stilte, zodat je bewust kan kijken en niet wordt afgeleid.

Dat Hockney een aparte kijk heeft op 'perspectief', is geweten. Voor hem is het haast een 'Spielerei': je ziet een middenpaneel met een 'normaal' perspectief, maar in de zijpanelen toont hij dan weer een 'omgekeerd' perspectief. Hij zet die Spielerei verder in werken die hij maakte met polaroids. Wat Hockney doet met een 'Fra Angelico' en diens kijk op perspectief, is ronduit meesterlijk!

De herfst heeft ook een speciale plaats in het hart van Hockney : 'Afscheid' krijgt een aparte betekenis in de paneeltjesreeksen 'Mist' en 'Yosemite II'. Inspiratiebron is hier o.a. Munchs 'Melancholie'. In de laatste zaal staat een enorm gebogen scherm opgesteld om Antoine + Manuel 'Himmelsee 2025' te projecteren. Deze kunstenaars hebben de werken van Hockney in kleuren en beelden vervat op de tonen van 'Der Abschied' van Mahler. Helemaal achteraan in de ruimte, in een hoekje haast weggemoffeld, hangt een zelfportret van Hockney, alsof hij ons persoonlijk wil uitwuiwen...

Die Gustav Mahler is alom aanwezig in de verschillende ruimtes : soms heel voelbaar, soms eerder op de achtergrond als een troostrijk decor. Zijn 'Das Lied der Erde' ofte de 9de symfonie uit 1908 is een op muziek gezette vertaling van Chinese gedichten. Mahler verwerkte ze in een cyclus van 6 liederen. Het is een uiting van zijn omgaan met de gevolgen van een heftige tijd in zijn leven : de dood van een dochtertje, de ontdekking van een hartkwaal waardoor hij niet meer mocht wandelen in de bergen, de gevolgen van de antisemitische houding in die tijd, waardoor hij zijn functie van directeur aan de Weense Staatsopera verloor. De componist vond gelukkig troost in zijn geliefde Dolomieten en in de teksten van die Chinese gedichten.

Deze expo had zeker een interessante insteek om de werken van Hockney met een nieuwe blik te bekijken! De symbiose van klanken, beelden en geuren is haast mystiek...

In de namiddag bezochten we het Fotomuseum in Charleroi. In dit voormalige karmelietenklooster is het werk van een keur aan (inter)nationale fotografen verzameld. We kunnen enkele iconische prints bewonderen van bv. François Aubert, de Niagarawatervallen van Platt D. Babitt of de Maanfoto van Adolphe Neyt. Je kan eveneens beroemde coverfoto's van magazines als 'Vu', 'Life', 'Match' en 'Voor' bekijken. Voor de 'leken' is er ook een geschiedenislesje over de ontwikkeling van de kunst van het fotograferen, de evolutie van de toestellen en een inkijk in licht en belichting, setting en kadering etc.

Omdat we het museum zonder gids hebben bezocht, heeft ieder zijn eigen weg gezocht langsheen de afdrucken van de vaste collectie en de tijdelijke expo.

In de tijdelijke tentoonstelling 'Histoires en Séries' – Collection Astrid Ullens de

Schooten Whettnall' zijn verschillende fotografen vertegenwoordigd die de voorkeur geven aan "series". bewonderen reeksen (desolate)

landschappen, verlaten terreinen, spelende kinderen telkens in een andere setting in de stad, oude winkelpanden uit vervlogen tijden...Opvallendste namen hier zijn Harry Callahan, Robert Adams, Helen Levitt en Peter Mitchell. Er is aandacht voor vrouwelijke fotografen als Diane Arbus en Martha Rosler, voor nationaal ta

lent als Jacques Sonck en voor verschillende technieken als fotomontage, portretkunst, combinaties van woord en beeld (Jim Goldberg) etc.

De eerste opvallende reeks is die van Nicholas Nixon 'The Brown Sisters': we zien in een overzicht van 40 jaar lang telkens een portret van de echtgenote van de fotograaf met haar 3 zussen. Je ziet hoe de tijd geleidelijk vat krijgt op de dames, maar ook hoe hun blik naar de camera en naar elkaar veranderd is in die periode van 40 jaar.

De tweede opvallende reeks is die van Hans Peter Feldman, die 100 foto's groot is en telkens een persoon afbeeldt op een leeftijd van 1 jaar tot en met 100 jaar. Je ziet random mensen van allerlei afkomst of achtergrond, rechtstaand of gezeten en zelfs liggend afgebeeld. Het unieke aan deze reeks (en ik heb het nagevraagd) : je gaat automatisch zoeken naar de foto van de persoon van je éigen leeftijd... en dat is soms confronterend of niet soms?

We hopen dat u genoten heeft van deze dag en begroeten u graag opnieuw op één van de volgende uitstappen!

Tekst Leen Massei

Foto's Rita Van Looy